

- בעניין: 1. _____ עאשור, ת.ז. _____
2. _____ עאשור, ת.ז. _____
3. _____ עאשור, ת.ז. _____
4. _____ עאשור, ת.ז. _____
5. _____ עאשור, ת.ז. _____
6. _____ עאשור, ת.ז. _____
7. _____ עאשור, ת.ז. _____
8. _____ עאשור, ת.ז. _____
9. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר - ע.ר.

ע"י ב"כ עוה"ד יותם בן הלל (מ.ר. 35418) ו/או יוסי
וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או חוה מטרס-עירון (מ.ר.
35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ.ר. 37566) ו/או ענת קדרון
(מ.ר. 37665) ו/או עביר גיובראן (מ.ר. 44346)
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. שר הפנים
2. מנהל לשכת מינהל האוכלוסין בירושלים המזרחית
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
רח' מח"ל 7, ירושלים
טל: 02-5419555; פקס: 02-6223140

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה לצו על-תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם ליתן טעם:

- א. מדוע לא יכריע המשיב 2 בבקשת העותרים 1 ו-2 להארכת היתר השהייה בישראל של העותר 2, במסגרת הליך איחוד משפחות, ויאשר את הבקשה.
- ב. מדוע לא יעמדו המשיבים בנהלים בעניין הטיפול בבקשות להארכת אשרות השהייה במסגרת ההסדר המדורג בהליך איחוד המשפחות, נהלים אשר להם התחייבו בפני בית משפט נכבד זה.

פתח דבר

1. עניינה של עתירה זו הוא בהשתתות קיצונית מצד המשיב 2 (להלן: **המשיב**) מלאשר את בקשת העותרים להארכת היתר השהייה בישראל של העותר 2.

2. שיהוי זה מהווה התעלמות בוטה של המשיב מהתחייבותו בפני בית משפט נכבד זה (עת"מ 612/04 דהוד ואח' נ' שר הפנים ואח') בנוגע לאישור הארכה של אשרת שהייה בישראל של בני זוגם של תושבים המצויים בהליך איחוד משפחות. על פי התחייבות זו, אם במועד התייצבות המבקש בלשכת המשיב, לא ניתן יהיה להאריך על אתר את האשרה למלוא התקופה שנקבעה בהליך המדורג, תוארך האשרה שבידו לתקופה ארעית של שישה חודשים, ובלבד שלא תהיה מניעה לכך מצד גורמי הביטחון. זאת בכפוף לעמידת בני הזוג בתנאים שנקבעו.
3. יצוין, כי הסדר זה הושג לאחר שנים בהן נקט המשיב סחבת אין קץ בטיפול בבקשות להארכת היתרים במסגרת ההסדר המדורג. בטרם גובש ההסדר, קבעו נהלי משרד הפנים כי בקשות אלו יוגשו למשיב חודשיים (מאוחר יותר שונה המועד לשלושה חודשים) לפני שפג מועד הרישיון שבתוקף, כדי שבמהלך ימים אלו תטופל הבקשה ויוחלט אם לאשרה. המשיב חרג באופן קיצוני מנהליו הוא. מניסיון העותרת 9, רק לעתים רחוקות עמד המשיב בנהליו וסיים לדון בבקשה במהלך החודשים שהקציב לעצמו. לדוגמא, במקרה שבגיניו הוגש עת"מ 612/04 נמנע המשיב מלאשר בקשה שכזו במשך שנה ושמונה חודשים.
4. מטרת אותם נהלים, וההסדר שהושג במסגרת עת"מ 612/04, הינה ליצור רצף של שהייה חוקית לאלו שבקשתם לאיחוד משפחות אושרה והם נמצאים במסגרת ההסדר המדורג לבדיקת זכאות לתושבות קבע.
5. מוזמנים בבקשות לאיחוד משפחות משתקעים בישראל עם משפחותיהם, על כל הכרוך בכך. הם מנסים ככל יכולתם למצוא מסגרת תעסוקתית קבועה ומנהלים חיי משפחה המחייבים מטבע הדברים יציאה לרחוב. עקב אי עמידת המשיב בכללים שקבע, מכריעה במקרים רבים לשכת המשיב בבקשות להארכת היתרים כעבור חודשים ארוכים. כתוצאה מכך, מוזמנים בהליך איחוד משפחות, שהמתינו לעיתים זמן רב אך ורק לאישור ראשוני של בקשתם, מוצאים את חייהם בתוך ההליך מוקפאים לחלוטין, עד להכרעת המשיב בבקשתם.
6. על הבעייתיות שבמצב זה ניתן ללמוד מהמקרה של העותרים דנן. העותרת 1 (להלן: **העותרת**), תושבת ישראל, הגישה בשנת 1994 בקשה לאיחוד משפחות עבור בן זוגה, העותרת 2 (להלן: **העותר**), תושב הגדה המערבית. הבקשה אושרה רק בשנת 2000, בעקבות עתירה לבג"ץ. מאז, החלו העותרים לקחת חלק בהליך איחוד משפחות.
7. במסגרת הליך זה, נדרשים העותרים כל העת להגיש בקשות להארכת היתר שהייה של העותר. העותרים מצדם, מקפידים לפנות ללשכת המשיב בזמן, על פי הנהלים, וממציאים את המסמכים הרבים הנדרשים על ידי המשיב להוכחת מרכז חיים בישראל. אולם הם נתקלים שוב ושוב במחדליו של המשיב לעמוד בחלקו שלו בנהלי הטיפול בבקשות, נהלים שקבע המשיב או היה שותף לקביעתם.

8. כך, בשנת 2001, המתין העותר עשרה חודשים בטרם אישר המשיב את הארכת ההיתר שבידו. עקב מחדל זה, **שהה העותר בישראל במשך 7 חודשים וחצי ללא היתר בתוקף**. כך גם בשנת 2002, במהלכה המתין העותר 11 חודשים בטרם אישר המשיב את הארכת ההיתר שבידו. במקרה זה, **שהה העותר בישראל במשך 8 חודשים וחצי ללא היתר בתוקף**. כך שוב, בהארכה הבאה של ההיתר, בשנת 2003, עת נאלץ העותר להמתין שנה תמימה מיום פנייתו, עד שניאות המשיב להאריך את ההיתר שבידו. **גם במקרה זה, שהה העותר בישראל למעלה משמונה חודשים ללא היתר בתוקף**.
9. **כיום, עומדת תקופת אי המענה של המשיב על אחד עשר חודשים. כתוצאה מכך, שוהה העותר בישראל ללא היתר בתוקף שמונה חודשים**. בעקבות עיכוב בלתי סביר זה, מוגשת העתירה דנן.
10. לא קיימת כל סיבה סבירה להתנהלות זו של המשיב. אין חולק כי מרכז חיי המשפחה נמצא בישראל: החל מיום נישואיהם - משך שני עשורים - חיים העותרים בירושלים, להוציא כשלוש שנים בהן התגוררו העותרים באבו דיס. בארבע עשרה השנים האחרונות הם מתגוררים באותה דירה בסילוואן. בעשרים ושתיים השנים האחרונות מתפרנס העותר מעבודה קבועה כשומר במסגד אלאקצה. כל ילדי בני הזוג הם תושבי ישראל. העותרת מוכרת כתושבת מדינת ישראל גם ע"י המוסד לביטוח לאומי ומקבלת קצבאות ילדים עבור ילדיה. הילדים מבוטחים בקופת חולים בעיר. לעותר, בן ה-44, גם אין כל בעיות ביטחוניות או פליליות. מלבד עבירות מינוריות שביצע בעבר (בשנת 1991 – שינוי פרטים אישיים שלא כדין במסמך שהוצא על פי תחיקת ביטחון - עבירה בגינה הושת עליו קנס בסך 500 ש"ח, ובשנת 1993 – פתיחת חנות ספרים ללא היתר - עבירה בגינה נעצר למשך 25 יום) - עברו של העותר נקי.
11. הסיבה היחידה הנראית לעין, שבעטיה יתכן שהטיפול בבקשה מתעכב, היא ניסיונותיו העקרים של השב"כ לגייס את העותר כמשתף פעולה. כידוע, אישור בקשה לאיחוד משפחות ובקשה להארכת היתר במסגרת זו, תלוי בחוות דעת של גורמי הביטחון שהמוזמן אינו מהווה סכנה ביטחונית. מפגישה אליה זומן העותר במרץ 2006 ומשיחות טלפון שעשה נציג השב"כ עם העותר, עולה לכאורה כי השב"כ מעכב את תשובתו בעניינו של העותר כדי ללחוץ עליו לשתף עימו פעולה.
12. מדובר בדרך פעולה פסולה ובלתי חוקית. הפעלת לחץ מסוג זה מצד הרשות היא פסולה כשלעצמה, ובוודאי אמורים הדברים כאשר מדובר במניעת היתר המגיע לעותר כדין. עם זאת, השב"כ איננו משיב בעתירה זו, ולא בכדי. על פי נהלי המשיב, במסגרת בחינת הבקשה, עליו לפנות אל גורמי הביטחון ולקבל את המלצתם. אולם ההחלטה אם לאשר או לדחות את הבקשה, לאור המידע המתקבל מהגורמים, היא של המשיב, ושלו בלבד. כך גם באשר למעקב אחרי הטיפול בבקשה, בשעה שזו עוברת לבחינת הגורמים. על המשיב מוטלת האחריות לבחון, באופן אקטיבי, מדוע הבקשה מתעכבת, והאם הסיבות לעיכוב אינהרנטיות לטיפול בבקשה, או ששורש העיכוב בטעמים אחרים.

13. מחדלו של המשיב, אם כן, זועק לשמים. לא זו בלבד שהוא מאפשר לבקשה להתעכב חודשים ארוכים אצל גורמי הביטחון. הוא עושה כן למרות שלא מדובר בבקשה חדשה לאיחוד משפחות, אלא בהארכת היתר שהייה רביעית במספר. **אין כל סיבה לשיהוי הרב כל כך בטיפול בבקשה, וזאת בייחוד בשעה שברשות המשיב מסמכים המעידים כי אין כל שינוי במרכז חיי העותרים המצוי בישראל, ואין כל עילה אחרת הנראית לעין מדוע לא להאריך את היתר השהייה שברשות העותר - כפי שנעשה כבר שלוש פעמים בעבר.**
14. נקיטת הסחבת מצד המשיב בטיפולו בבקשה פוגעת בזכויות הבסיסיות ביותר של העותרים 1-8 לחיי משפחה ולחיים בכבוד. כתוצאה מהימנעות המשיב מלהסדיר את מעמדו בישראל, העותר חשוף באופן יום יומי לעיכובים, מעצרים וסכנת גירוש. חירותו נשללת ממנו. הוא אינו זכאי לחופש תנועה. עבודתו נמצאת בסכנה. המשפחה כולה שרויה בחוסר יציבות כלכלית ונפשית בשל אי הוודאות לגבי מעמדו של האב. במיוחד נפגעים ילדי המשפחה, אשר ארבעה מהם קטינים.
15. הפתרון למצב זה פשוט. הוא הושג זה מכבר במסגרת עת"מ 612/04. כל שעל המשיב לעשות הוא לעמוד בהתחייבותו במסגרת אותה עתירה ולהעניק לעותר, כל אימת שהטיפול בבקשתו מתעכב מסיבות שאינן תלויות בו, אשרה ארעית של שישה חודשים. במהלך תקופה זו, כך קובע הנוהל, תתקבל החלטה בבקשה.

העובדות

וזוהי התשתית העובדתית המהווה בסיס לטענות העותרים:

הצדדים לעתירה

16. העותרת 1, (להלן: **העותרת**) היא תושבת מדינת ישראל, המתגוררת בשכונת סילוואן שבירושלים. היא אם לשישה ילדים, תושבי ישראל. אין מחלוקת בדבר מרכז חייה של העותרת בירושלים.
17. העותר 2 (להלן: **העותר**), בעל תעודת זהות פלסטינית, הינו בן זוגה של העותרת ואבי ששת ילדיה, המתגורר עמה בירושלים. בקשתו להארכת היתר השהייה שברשותו איננה נענית משך חודשים ארוכים.
18. העותרים 3-8 (להלן: **הילדים** או **ילדי העותרים**) הם ילדיהם של העותרים 1 ו-2 (להלן: **העותרים**). הם תושבי ישראל המתגוררים עם משפחתם בירושלים.
19. העותרת 9 היא עמותה רשומה, אשר שמה לה למטרה לסייע לאנשים שנפלו קורבן להתעמרות או קיפוח על ידי רשויות המדינה, ובכלל זה להגן על זכויותיהם בפני ערכאות, בין בשמה כעותרת ציבורית ובין כמייצגת אנשים שזכויותיהם נפגעו.
20. המשיב 1 הוא השר המוסמך על פי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, לטפל בכל הנושאים הנובעים מחוק זה, ובהם בקשות לאיחוד משפחות ולהסדרת מעמדם של ילדים, המוגשות על ידי תושבי הקבע של המדינה המתגוררים בירושלים המזרחית.

21. המשיב 2 (להלן: **המשיב**) מנהל את הלשכה האזורית למינהל האוכלוסין בירושלים המזרחית. בהתאם לתקנות הכניסה לישראל, תשל"ד-1974, האציל המשיב 1 למשיב 2 מסמכויותיו בנוגע לטיפול ואישור בקשות לאיחוד משפחות ולהסדרת מעמדם של ילדים, המוגשות על ידי תושבי הקבע של המדינה המתגוררים בירושלים המזרחית.

עניינם של העותרים 8-1

22. העותרים נישאו בשנת 1986 בירושלים. לאחר החתונה גרו בני הזוג במשך כחצי שנה בבית הוריה של העותרת, בשכונת אלסוואנה, שבירושלים. לאחר מכן עברו להתגורר בשכירות בראס אל עמוד שבירושלים למשך כשנתיים, ולאחריהן עברו לאבו דיס, שם התגוררו עד ליולי 1992. מאז, ועד לעצם יום זה, מתגוררים בני הזוג עם משפחתם בסילוואן.

23. במהלך השנים נולדו לבני הזוג ששת ילדיהם, העותרים 3-8. כל הילדים הינם תושבי ישראל, ומתגוררים בבית הוריהם.

24. העותרת מוכרת כתושבת מדינת ישראל ע"י המוסד לביטוח לאומי ומקבלת קצבאות ילדים עבור ילדיה. הילדים מבוטחים בקופת חולים בעיר.

25. העותר הוא המפרנס היחיד במשפחה, ועובד מזה 22 שנה כשומר במסגד אלאקצה. העותרת היא עקרת בית. כל הילדים לומדים במוסדות חינוך בירושלים, מלבד העותר 3, אשר לומד באוניברסיטת אלקודס שבאבו דיס.

26. במאי 1994 הגישה העותרת בקשה לאיחוד משפחות עם העותר (בקשת אחמ"ש 1172/94). הבקשה נדחתה מטעמים ביטחוניים, שלא פורטו. על החלטה זו הוגש ערר ביום 10.5.1998. המשיבים לא השיבו לערר זה, ולאור זאת הוגשה עתירה לבג"ץ (בג"ץ 2608/99). ביום 31.5.1999 הודיע המשיב - גם כאן, מבלי לנמק - כי הסירוב הביטחוני לבקשה הוסר, וכי בקשת האחמ"ש תוחזר לטיפול. הבקשה אושרה לבסוף ביום 20.3.2000, כמעט שש שנים לאחר הגשתה.

הודעת דחיית האחמ"ש מיום 14.8.1996, ההודעה בדבר הסרת הסירוב הביטחוני, וההודעה בדבר אישור האחמ"ש ("הפניה למת"ק") מצ"ב, מסומנות ע/1, ע/2 ו-ע/3 בהתאמה.

27. ביום 16.8.2000 קיבל העותר, סוף סוף, את היתר השהייה בישראל ("היתר מת"ק"). תוקפו של היתר זה נקבע עד ליום 20.3.2001. ביום 3.1.2001 פנה העותר ללשכת המשיב, בבקשה להארכת ההיתר. רק ביום 6.11.2001 – **10 חודשים לאחר פנייתו של העותר** – אושרה בקשתו להארכת ההיתר. זאת, לאחר לא פחות **משמונה תזכורות** שנשלחו ללשכת המשיב. תוקפו של ההיתר, כפי שנרשם בהפניה למת"ק, נקבע ליום 10.10.2002.

קבלה עבור הגשת הבקשה להארכת ההיתר והודעת המשיב על אישור הבקשה מצ"ב, מסומנות ע/4 ו-ע/5 בהתאמה.

28. ביום 30.7.2002 פנה העותר שוב להארכת היתר השהייה שברשותו. רק ביום 30.6.2003 – **11 חודשים לאחר פנייתו של העותר** – אושרה בקשתו להארכת ההיתר. זאת, גם במקרה זה, לאחר שנשלחו **שש תזכורות** ללשכת המשיב. תוקף ההיתר, כפי שנרשם בהפניה למת"ק, נקבע לשניים עשר חודשים.

קבלה עבור הגשת הבקשה להארכת ההיתר והודעת המשיב על אישור הבקשה מצ"ב, מסומנות **ע/6 ו-ע/7** בהתאמה.

29. במהלך חודש מרץ 2004 פנה העותר שוב להארכת היתר השהייה שברשותו. נקבע לו תור ליום 13.7.2004 להגשת הבקשה להארכה בלשכת המשיב, וכך עשה. רק ביום 3.3.2005 – **שנה תמימה לאחר פנייתו של העותר** – אושרה בקשתו להארכה נוספת של ההיתר. תוקף ההיתר, כפי שנרשם בהפניה למת"ק, נקבע לשניים עשר חודשים.

מכתב מטעם העותרת 9 מיום 16.6.2004, שצורף לבקשה להארכת ההיתר, והודעת המשיב על אישור הבקשה מצ"ב, מסומנים **ע/8 ו-ע/9** בהתאמה.

30. יצוין, כי כדי להמעיט עד כמה שניתן בשהייה בישראל ללא היתר, ניסה העותר במהלך השנים להשיג היתרי עבודה באמצעות מקום עבודתו. לעיתים צלח הדבר בידו, אך ברוב המקרים מדובר היה בהיתרי שהייה לשעות היום בלבד. עם זאת, במהלך השנים 2005-2003 קיבל העותר בדרך זו היתרים הכוללים גם לינה, כדי שיוכל לעבוד כשומר גם במהלך הלילה. עם זאת, היתרים אלה ניתנו רק לחודשים ספורים, ותוקף ההיתר האחרון מסוג זה פג בפברואר 2005.

31. ביום 28.11.2005 התקשר העותר ללשכת המשיב, להארכה נוספת של היתר השהייה שברשותו. נקבע לו תור ליום 9.3.2006 להגשת הבקשה להארכה בלשכת המשיב. העותר הגיע באותו יום ללשכה והגיש את הבקשה להארכה, לה צורפו כל המסמכים הנדרשים ע"י המשיב להוכחת מרכז חיים.

מכתב מיום 7.3.2006, שצירפה העותרת 9 לבקשה להארכת ההיתר, והקבלה עבור הגשת הבקשה מצ"ב, מסומנים **ע/10 ו-ע/11** בהתאמה.

מיצוי הליכים

32. לאחר שבקשת העותר לא נענתה, שלחה העותרת 9, ביום 9.4.2006, מכתב תזכורת ללשכת המשיב.

המכתב מצ"ב, מסומן **ע/12**.

33. ביום 16.5.2006 שלחה העותרת 9 מכתב תזכורת נוסף ללשכת המשיב.

המכתב מצ"ב, מסומן **ע/13** (המכתב נושא בטעות את התאריך 16.5.2005 - י.ב.).

34. ביום 5.7.2006 שלחה העותרת 9 מכתב תזכורת נוסף ללשכת המשיב.

המכתב מצ"ב, מסומן **ע/14**.

35. ביום 17.8.2006 שלחה העותרת 9 מכתב תזכורת נוסף ללשכת המשיב.

המכתב מצ"ב, מסומן ע/15.

36. לאחר שלא נתקבלה כל תשובה מלשכת המשיב למכתבים אלה, שלח הח"מ ביום 4.10.2006 מכתב תזכורת נוסף, חמישי במספר, ללשכת המשיב. במקביל פנה הח"מ טלפונית ללשכת המשיב, ושוחח עם עובדת הלשכה, הגב' טובי מילס. הגב' מילס בדקה במחשבי הלשכה ומסרה לח"מ שטרם נתקבלה תשובת גורמי הביטחון לבקשה, אך זו צפויה בקרוב.

המכתב מיום 4.10.06 מצ"ב, מסומן ע/16.

37. הנה כי כן, למעלה מאחד עשר חודשים מיום פנייתו של העותר ללשכת המשיב במטרה להאריך את ההיתר שבידיו, ושמונה חודשים מיום הגשת הבקשה, תשובה מלשכת המשיב – אין. כתוצאה ממחדלו זה של המשיב, שוהה העותר בישראל ללא היתר בתוקף במשך שמונה חודשים. שמונה חודשים בהם נאלץ העותר לחיות תחת איום מתמיד של פרידה משפחתו, אשתו וששת ילדיו, תושבי ישראל, ובפחד של עיכוב, מעצר וגירוש.

הפעלת לחץ על העותר

38. ביום 6.3.2006 הוזמן העותר לחקירת שב"כ בתחנת המשטרה בנווה יעקב. החוקר, שהזדהה כ"קפטן עמי", הציע לעותר לשתף פעולה עם השב"כ. העותר סירב.

39. במהלך השבועיים הראשונים של חודש יוני 2006 שוב פנה "קפטן עמי" אל העותר, הפעם טלפונית. בשתי שיחות שונות, הודיע "קפטן עמי" לעותר כי אסור לו להגיע למקום עבודתו במסגד אלאקצה, כיוון שאין ברשותו היתר. "קפטן עמי" אף הוסיף, בטון מאיים, שאין לעותר 'מה לחשוב' על הארכת ההיתר ממשרד הפנים.

40. הנה כי כן, עולה החשש - או למעשה, מעבר לחשש - כי מטרת ההשתהות הרבה במתן תשובה לבקשת ההארכה הינה יצירת לחץ על העותר במטרה לגייסו כמשתף פעולה.

המסגרת המשפטית

41. העותרים יטענו כי בהימנעות המשיב מלהשיב לבקשת העותרים במשך תקופה כה ארוכה ובהתעלמותו מנהליו שלו, עליהם התחייב גם בבית משפט נכבד זה - נוהג המשיב באופן בלתי הוגן וחורג ממתחם הסבירות. בכך פוגע המשיב בזכויותיהם הבסיסיות ביותר של העותר, העותרת וילדי בני הזוג, העותרים 3-8, תושבי מדינת ישראל.

התעלמות המשיב מנהליו ומהתחייבותו בפני בית המשפט

42. המשיב נמנע משך שמונה חודשים מלהאריך את היתר השהייה שברשות העותר. אין חולק כי מדובר בפרק זמן החורג מעל ומעבר לסביר. על פי נהלי המשיב זה שנים, על מוזמנים בהליך אחמ"ש, המבקשים להאריך את היתר השהייה שברשותם לפנות למשיב שלושה

חודשים לפני שפג מועד הרישיון שבתוקף, כדי שבמהלך ימים אלו תטופל הבקשה, ויוחלט אם לאשרה. מניסיון העותרת 9, המשיב חרג במקרים רבים באופן קיצוני מנהליו הוא, וסיים לדון בבקשות אלו זמן רב לאחר תום התקופה שהקציב לעצמו. כך היה גם במקרה שבגיננו הוגש עת"מ 612/04 דהוד ואח' נ' שר הפנים ואח'. באותו מקרה נמנע המשיב מלאשר בקשה שכזו במשך שנה ושמונה חודשים.

43. במסגרת עת"מ 612/04 הגיעו הצדדים להסכמה, בדמות עדכון של הנהלים הקיימים בטיפול בבקשות אלו. הסכמה זו קיבלה תוקף של פסק דין, וקובעת כי:

א. מבקש שבקשתו לאיחוד משפחות אושרה, ונמצא במסגרת ההליך המדורג למתן מעמד בישראל, אשר פנה ללשכת מינהל האוכלוסין במועד לחידוש האשרה שבידו או לשינוי סוג האשרה, יוזמן ללשכה במועד שייקבע על-ידה, בהקדם האפשרי, ובכל מקרה לא יאוחר משלושה חודשים מיום פנייתו האמורה.

ב. אם במועד התייצבותו של המבקש בלשכת מינהל האוכלוסין, על-פי הזמנה כאמור, לא ניתן יהיה להאריך על אתר את האשרה למלוא התקופה שנקבעה בנוהל המדורג, למרות שהמבקש ציית להנחיות שהופנו אליו על-ידי הלשכה, תוארך האשרה שבידו (באשרה מאותו סוג) לתקופה ארעית של שישה חודשים, ובלבד שלא תהיה מניעה לכך מצד גורמי הביטחון. במהלך תקופה זו תתקבל החלטה בבקשה, ובמידת הצורך יוזמן המבקש ללשכת מינהל האוכלוסין.

פסק הדין מצ"ב, מסומן ע/17.

44. מטרת הסדר זה הינה ליצור רצף של שהייה חוקית לאלו שבקשתם לאיחוד משפחות אושרה והם נמצאים במסגרת ההסדר המדורג לבדיקת זכאות לתושבות קבע. זאת, גם כאשר אין עדיין תשובה סופית מטעם לשכת המשיב. ההיגיון המאפשר זאת ברור. מאחר שמדובר בבקשה שכבר אושרה, הרי היא נבחנה כבר באופן יסודי ומעמיק לפחות פעם אחת, ונמצא שאין בעיה לאשרה מבחינת מרכז חיי המשפחה, כנות הנישואין, ואישור של גורמי הביטחון. אשר על כן, אין כל מניעה להאריך את האשרה לתקופה ארעית של שישה חודשים, עד שתתקבל החלטה בבקשה להארכה.

45. יש להדגיש, כי הדיבר בסעיף ב' לנוהל "...ובלבד שלא תהיה מניעה לכך מצד גורמי הביטחון" מתייחס רק למצב בו גורמי הביטחון מתנגדים באופן ספציפי לאותה הארכה ארעית של ההיתר. אין המדובר בעיכוב של תשובת הגורמים. יצוין, כי מניסיון העותרת 9, הסיבה, במקרים רבים, לשיהוי בקבלת החלטה היא אכן היעדר תשובה מטעם הגורמים. לפיכך, סירוב להעניק את האשרה הארעית על בסיס התמהמהות תשובתם תרוקן מתוכן נוהל זה.

46. יצוין עוד, כי האופציה העדיפה על פי הנוהל, היא שבמועד התייצבותו של המבקש בלשכת מינהל האוכלוסין תוארך האשרה על אתר, למלוא התקופה שנקבעה בנוהל המדורג. זאת,

מאחר שהבקשה אמורה היתה להיבחן, הן על ידי המשיב והן על ידי גורמי הביטחון, במהלך החודשים שעברו מאז פנייתו של המבקש. לעותר לא הוארכה האשרה, אף לא באופן ארעי. על פי הנוהל, האפשרות היחידה למצב מעין זה היא מניעה ביטחונית קונקרטית נגד המבקש. במקרה דנן לא נמסר לעותר, בעת הגשת הבקשה, מדוע לא ניתן להאריך את האשרה שברשותו, ובוודאי לא נרמז על בעיה ביטחונית כלשהי.

47. אין זו לו, למשיב, הפעם הראשונה בה הוא מתעלם באופן בוטה מהחלטות מפורשות של בית המשפט. כך היה לאחרונה, כאשר המשיב קבע כי פסק-דינו של בית משפט זה בעת"מ (י-ם) 822/02 לינה גושה ואח' נ' מנהל הלשכה האזורית למינהל האוכלוסין ואח' (לא פורסם), הינו "פסק-דין מוטעה", כדבריו, ועל כן אין הוא מונחה על-ידו. פעמים מספר בהם חזר בית המשפט על ההלכה שנקבעה באותו פסק דין, לא הניעו את המשיב לציית לה. בעניין זה לא חסך בית המשפט מהמשיב את ביקורתו:

אין לקבל את עמדת המשיב שהחליט להתעלם מפסקי דין של בית משפט זה ולא לכבדם. זו דרישה בסיסית המצופה מכל אזרח ובוודאי שעל רשויות המדינה לגלות בעניין זה דוגמה ומופת (עת"מ (י-ם) 1277/04 זכריה ואח' נ' שר הפנים (לא פורסם)).

ראו גם: עת"מ (י-ם) 379/04 מנסור ואח' נ' משרד הפנים – מינהל האוכלוסין בירושלים (לא פורסם).

48. ואם חמורה היא התעלמות המשיב מפסקי דין שנקבעו בניגוד לעמדתו, חמורה שבעתיים היא התעלמותו מפסק דין שנתן תוקף להסכמה אליה הגיע הוא עצמו עם העותרים, בה גובש נוהל שהיה לו חלק בקביעתו.

חובת הרשות לפעול במהירות הראויה

49. מעבר לחובתו של המשיב לפעול בהתאם להחלטות בית המשפט ובהתאם לנהליו, מוטלת עליו החובה לטפל בעניינם של העותרים, כבכל בקשה המונחת על שולחנו, בהגינות, בסבירות ובמהירות ראויה. החובה לפעול בתוך זמן סביר, ושלא לנקוט הזנחה וסחבת בבקשות התלויות ועומדות בפני הרשות, היא מיסודותיו של מינהל תקין.

ראו לעניין זה: בג"ץ 6300/93 המכון להכשרת טוענות בית הדין נ' השר לענייני דתות ואח', פ"ד מח(4) 441, 451; ע"א 4809/91 הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה ירושלים נ' קהתי ואח', פ"ד מח(2) 190, 219.

50. פרופ' י' זמיר, בספרו "הסמכות המינהלית" (כרך ב'), קובע בעמוד 674-675 כי:

החובה הראשונית של הרשות היא להפעיל את הסמכות כך שהשירות לאזרח, ובסך הכל לציבור כולו, יינתן במהירות הראויה, ללא טירחה יתרה, ברמה גבוהה ובהוצאות נמוכות, ככל שניתן. זוהי חובת היעילות. חובת היעילות אף היא, כמו חובת ההגינות, נובעת מן המעמד של הרשות המינהלית כנאמן הציבור. חובת ההגינות מורכבת על חובת היעילות

כחובה משנית, כלומר, החובה המוטלת על הרשות לספק את השירות לציבור ביעילות כפופה לחובה לספק את השירות בהגיונות.

51. לצערנו, השתהותו של המשיב בטיפול בבקשות המוגשות לו, הפכה כבר מזמן לחזיון נפרץ. פסיקת בג"ץ ופסיקת בית משפט נכבד זה ביקרה לא אחת את מחדליו של המשיב לנהוג בבקשות המוגשות לו במהירות וביעילות, באופן שיהלום רשות ציבורית מתוקנת:

דרך זו שנטל לעצמו המשיב חירות להלך בה אינה מקובלת עלי. היא אינה מתיישבת עם מעמדו כרשות ציבורית, ועם העובדה שהוא משמש, בכל אשר הוא עושה, כנאמן הציבור; אין בה משום ביטוי לעקרון השירות, המחייב את המשיב לנהג את אורחותיו ביעילות ובמהירות הנדרשים; היא אינה עולה קנה אחד עם חובתו המוגברת של המשיב לנהוג על-פי הדין, חובה הנמצאת מופרת כתוצאה מאי-כיבודן של החלטות שיפוטיות; היא אינה מבטאת את הרגישות ושימת הלב המיוחדות הנדרשות בעת טיפול בעניינים הכרוכים בקבלת מעמד בישראל, דוגמת עניינם של העותרים. (בג"ץ 10399/04 אבדקול ואח' נ' משרד הפנים, מינהל האוכלוסין, תק-על 2005(3), 1608, עמ' 1609).

למקרים אחרים בהם השתהה המשיב בטיפול בבקשות המוגשות אליו, ראו למשל: עת"מ (י-ם) 754/04 מיס ון בדווי ואח' נ' מנהל הלשכה האזורית למינהל האוכלוסין ואח' (לא פורסם); עת"מ (י-ם) 581/04 קראקע ואח' נ' שר הפנים ואח' (לא פורסם).

52. התנהלות זו של המשיב לא רק שאינה מהירה או יעילה, כי אם חורגת מהמצופה מהתנהגות של רשות מינהלית סבירה, האמונה על היבטים משמעותיים של חיי הנזקקים לשירותיה.

חוסר סבירות וחוסר הוגנות

53. חובת הרשות המינהלית לפעול בסבירות, מידתיות, הוגנות ולשם השגת תכלית ראויה, עקרונית-על הם, החולשים על מרחב שיקול הדעת של המשיבים.

54. היעדר הכרעה בבקשת העותר להארכת היתר השהייה שלו, והותרתו משך חודשים ארוכים ללא היתר בתוקף, מהווים התנהלות הלוקה בחוסר סבירות קיצוני.

ראו לעניין זה: בג"ץ 1689/94 הררי ואח' נ' שר הפנים, פ"ד נא (1), 15 ובג"ץ 840/79 מרכז הקבלנים נ' ממשלת ישראל והבונים בישראל, פ"ד ל"ד (3), 729 ובמיוחד בעמ' 745-746, דברי כבוד השופט (כתוארו אז) א' ברק לאמור:

המדינה באמצעות הפועלים בשמה היא נאמן של הציבור, ובידיה הופקד האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל... מעמד מיוחד זה הוא המטיל על המדינה את החובה לפעול בסבירות, ביושר, בטוהר לב ובתום לב. אסור למדינה להפלות, לפעול מתוך שרירות

או חוסר תום לב, להימצא במצב של ניגוד עניינים. קיצורו של דבר עליה לפעול בהגינות.

55. כך גם בעניין הפעלת הלחץ על העותר לשתף פעולה עם השב"כ. אם אכן עמדתם של הגורמים מתעכבת בשל כך – ובעקבותיה גם החלטת המשיב – הרי שמדובר בהחלטה המתבססת על שיקול שהוא זר להליך איחוד המשפחות ודינה - בטלות.
56. כמפורט לעיל, שקילת השיקולים הרלוונטיים לאישור בקשה במסגרת הליך איחוד משפחות היתה מביאה את המשיב למסקנה כי יש לאשר את הבקשה. יתרה מזאת, מאחר ומדובר בבקשת הארכה רביעית במספר, ומאחר שאין כל טענה מצד המשיב להיעדר הוכחות מספקות למרכז חיים בישראל, להיעדר כנות נישואין או כל טענה בדבר מניעה ביטחונית, הרי אישור הבקשה היה צפוי להיות אף מהיר מהרגיל.
57. הנה כי כן, נראה כי לא ניתן לספק כל הסבר סביר להתנהלות המשיב, מלבד החשד האמור בדבר ניסיון השב"כ לגיוס העותר לשיתוף פעולה. השופט י' כהן קבע בעבר כי בבחינת מעשה הרשות יש לבחון "האם היתה לשיקול הפסול או למטרה הפסולה השפעה ממשית על מעשה הרשות, ואם כך היה הדבר, הרי יש לפסול את מעשה הרשות." (בג"ץ 392/72 אמה ברגר נ' הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה פ"ד כז(2), 764, 773).
58. ודוק: גם אם העיכוב, בעקבות שקילת השיקול הזר, הוא של השב"כ, הרי ההחלטה אם לאשר או לדחות את הבקשה, לאור המידע המתקבל מהגורמים, היא של המשיב, ושלו בלבד. על המשיב מוטלת האחריות לבחון, באופן אקטיבי, מדוע הבקשה מתעכבת, והאם הסיבות לעיכוב רלוונטיות לטיפול בבקשה.
59. מהאמור לעיל עולה כי גם בהקשר זה, התנהלות המשיב היא בלתי הוגנת ובלתי סבירה באופן קיצוני, ודינה אחד – בטלות.

טיפול המשיב בבקשות לאיחוד משפחות – מלכוד

60. העותר שוהה כיום בישראל, במשך 8 חודשים, ללא היתר שהייה בתוקף. כמפורט לעיל, בכל אחת מהפעמים בהם נדרש העותר להאריך את ההיתר שברשותו, השתהה המשיב באופן מופרז בתשובתו לבקשת ההארכה. כתוצאה מכך, שהה העותר בישראל ללא היתר למשך תקופות של שבעה, שמונה ושוב שמונה חודשים ללא היתר בתוקף. זאת, להוציא ההסתייגות האמורה בסעיף 30 לעיל.
61. המשיב מודע לכך שבכל אותן תקופות שהה העותר בישראל באופן בלתי חוקי. במקביל, וכל עוד בקשת העותרים לאיחוד משפחות נמצאת בבחינה, הם מחויבים לספק למשיב ההוכחות הנדרשות כי מרכז חיי המשפחה בישראל. אם לא יעלה בידם לעמוד בדרישה זו, תסורב הבקשה בגין "היעדר מרכז חיים". לעומת זאת, אם עקב העיכובים בטיפול בבקשות ההארכה, יפעל העותר כחוק ויעזוב את משפחתו עד להסדרת מעמדו בישראל (גזירה בלתי סבירה כשלעצמה, המייתרת ממילא את הליך איחוד המשפחות) – יטען

המשיב כי לא זו בלבד שלא הוכח קיום מרכז חיים בישראל, אלא שמוטל ספק בדבר כנות חיי הנישואין של בני הזוג.

62. הנה כי כן, מכניס המשיב את העותר - ואיתו גם אנשים רבים אחרים במצבו - למצב בלתי אפשרי. אם יבקש העותר לעמוד בנהלי המשיב, הרי הוא מסתכן בתוצאותיה של שהייה בלתי חוקית בישראל (עיכובים, מעצרים, ואף גירוש). אם, לעומת זאת, יעזוב את ישראל, בהיעדר היתר שהייה בתוקף, ייאלץ להיקרע מעל משפחתו, וכמובן יסתכן גם בדחיית הבקשה לאיחוד משפחות.

63. להתנהלות זו של המשיב היבט נוסף: המשיב מצפה מהמשפחה המבקשת איחוד משפחות לשאת בתוצאות חוסר הטיפול בבקשתם ולהתמודד עם מצב זה, על ההשלכות הבלתי אנושיות הנובעות מכך. הדרך היחידה למנוע את שהייתו הבלתי חוקית של המוזמן, או לחלופין, פרידתו ממשפחתו ובכלל זה ביטול הבקשה לאיחוד משפחות - הינה תשלום סכומי כסף גבוהים ביותר לעורך דין לשם הגשת עתירה וקבלת צו ביניים. באמצעות ההליך המשפטי יקודם הטיפול בבקשת המשפחה (על חשבון פונים עניים שידם אינה משגת שירותי עורך-דין) ותוכשר שהיית המוזמן בישראל בתקופת הביניים עד להכרעה בבקשתה. משמאושרת בקשת המוזמן, בעקבות העתירה, הרי שבדרך כלל אין משיבים לבני המשפחה את מלוא כספי האגרה ואת הוצאות המשפט ששילמו עבור קבלת השירות ממשרד הפנים.

64. ונזכיר, כי ככלל, מיד לאחר הגשת העתירה, ניאות המשיב בתוך ימים להסכים להוצאת צו ביניים, המאשר את שהיית המוזמן בישראל. מכאן, כי בסמכות המשיב לאשר באופן זמני את שהיית המוזמן בישראל, אף מבלי שבני המשפחה ישאו בנטל הכלכלי שכרוך בפנייה לבית משפט. זאת, עד שיימצא פתרון מערכתי לבעיית העיכובים בטיפול בלשכה שבירושלים המזרחית.

הזכות לחיי משפחה – זכות חוקתית

65. השיהוי הרב באישור בקשת העותר פוגע באופן ממשי בהתנהלות היומיומית של המשפחה. המתח הנפשי המלווה את חוסר הוודאות בדבר מעמדו של העותר - אבי המשפחה והמפרנס היחיד - משמעו גם חוסר ודאות לגבי עתיד המשפחה כולה, מקום מגוריה וכלכלתה. התנהלות זו מגיעה כדי פגיעה ממשית בזכותם של העותרים לחיות בצוותא ולקיים תא משפחתי כפי שבחרו. זכותו של כל אדם להינשא ולהקים תא משפחתי הינה זכות יסוד בשיטתנו המשפטית, שאין לפגוע בה, ואשר נגזרת מזכותו של כל אדם לכבוד.

66. המשפט הישראלי מכיר בערך של חיי משפחה תקינים כערך מרכזי ויסודי הראוי להגנת החברה:

[...] שמירה על שלמות המשפחה מהווה חלק מתקנת הציבור בישראל. התא המשפחתי הינו 'התא הראשוני... של החברה האנושית' (השופט חשין בע"א 238/53 כהן ואח' נ' י"מ); הוא 'מוסד המוכר על ידי החברה

כאחד היסודות שבחיי החברה' (הנשיא אולשן בע"א 337/62 ריזנפלד נ' יעקובסון ואח'). שמירתו של מוסד המשפחה הינו חלק מתקנת הציבור בישראל. זאת ועוד: במסגרת התא המשפחתי שמירה על מוסד הנישואין הינו ערך חברתי מרכזי, המהווה חלק מתקנת הציבור בישראל.

כב' השופט ברק, כתוארו אז, בבג"ץ 693/91 אפרת נ' הממונה על מרשם האוכלוסין במשרד הפנים ואח', פ"ד מז(1) 783, 749.

לעניין זה ראו עוד:

בע"א 238/53 כהן ובוליק נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד ח(4), 35; בג"ץ 488/77 פלוני ואח' נ' היועמ"ש לממשלה, פ"ד לב(3) 421, 434; ע"א 451/88 פלוני נ' מ"י, פ"ד מ"ט(1) 337, 330; דני"א 2401/95 נחמני נ' נחמני ואח', פ"ד נ(4) 661, 683; בג"ץ 979/99 פבאלויה קרלו נ' שר הפנים, תקדין עליון (3)99 108.

67. הזכות לחיי משפחה נתפסת כזכות חוקתית טבעית. בפסק הדין בעניין "סטמקה" דן כבוד השופט חשין בחשיבות התא המשפחתי העולה כדי זכות-יסוד, כמו גם במחויבות ישראל לזכות זו, בין השאר, מתוקף חתימתה על אמנות בינלאומיות המכירות בחשיבות הזכות לחיי משפחה:

ענייננו-שלנו, נזכור, נסוב על זכות-יסוד שקנה היחיד - כל יחיד - לנישואין ולהקמת משפחה. למותר כי נזכיר שזכות זו הוכרה באמנות בינלאומיות המקובלות על הכל ...

בג"ץ 3648/97 ביג'לבהן פטל ואח' נ' שר הפנים, פ"ד נג(2), 728, עמ' 784.

68. המשפט הבינלאומי קובע כי לכל אדם חירות להינשא ולהקים משפחה.

כך למשל, קובע סעיף 10(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, כ"א 1037, אושררה ע"י ישראל ביום 3.10.91, כי:

יש להעניק הגנה וסיוע רחבים ככל האפשר למשפחה, שהיא יחידת היסוד הטבעית של החברה, במיוחד לשם כינונה, וכן כל זמן שהיא נושאת באחריות לטיפול בילדים תלויים וחינוכם ...

ראו עוד: ההכרזה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, שנתקבלה בעצרת האו"ם ביום 10.12.48, ס' 18(1); סעיף 17(1) וסעיף 16(3) לאמנה הבינ"ל בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, כ"א 1040, נכנסה לתוקף לגבי ישראל ביום 3.1.1992.

69. בפסק הדין שניתן לאחרונה בעניין חוקתיותו של חוק האזרחות והכניסה לישראל (בג"ץ 7052/03 עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל ואח' נ' שר הפנים ואח' תק-על 2006(2) 1754), נקבע כי הזכות לחיי משפחה היא זכות יסוד חוקתית בישראל, הכלולה בזכות לכבוד האדם. עמדה זו זכתה באותו פסק דין לתמיכה גורפת של שמונה

מתוך אחד עשר שופטי ההרכב. הנשיא (בדימו') א' ברק, סיכס, בפיסקה 34 לפסק דינו, את ההלכה שנקבעה בפסק הדין לעניין מעמדה של הזכות לחיי משפחה בישראל:

מכבוד האדם אשר מבוסס על האוטונומיה של הפרט לעצב את חייו נגזרת זכות-הבת של הקמת התא המשפחתי והמשך החיים המשותף יחדיו כיחידה אחת. האם מתבקשת מכאן גם המסקנה כי המימוש של הזכות החוקתית לחיות יחדיו משמעותו גם הזכות החוקתית למימושה בישראל? תשובתי על שאלה זו הינה, כי הזכות החוקתית להקים תא משפחתי משמעותה הזכות להקים את התא המשפחתי בישראל. אכן, לבן הזוג הישראלי עומדת הזכות החוקתית, הנגזרת מכבוד האדם, לחיות עם בן זוגו הזר בישראל ולגדל בישראל את ילדיו. הזכות החוקתית של בן הזוג למימוש התא המשפחתי שלו, היא, בראש ובראשונה, זכותו לעשות כן במדינתו שלו. זכותו של ישראלי לחיי משפחה משמעה זכותו לממשה בישראל.

70. קביעת הזכות לחיי משפחה כזכות חוקתית גוררת אחריה את הקביעה, כי כל פגיעה בזכות זו צריכה להיעשות בהתאם לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו – רק משיקולים כבדי משקל. זאת בהסתמך על תשתית ראייתית מוצקת המעידה על שיקולים כאלה. קביעה זו מטילה על המשיב חובה מוגברת להקפיד הקפדה יתרה על קיומה של מערכת מינהלית, אשר תבטיח כי הפעלת סמכותו לסירוב לבקשות לאיחוד משפחות שמובאות בפניו, סמכות אשר פוגעת בזכות חוקתית מוגנת, תיעשה רק במקרים בהם מתקיימת הצדקה מלאה לכך. כך גם באשר לנקיטת סחבת והערמת מכשולים בירוקרטיים מוגזמים, התנהלות אשר מנוגדת לשלטון החוק ממילא.

זכויות הילדים – הפגיעה בילדי העותרים

71. מובן כי אותו מתח נפשי המלווה את חוסר הוודאות בדבר מעמדו של העותר, משפיע באורח קשה ביותר גם על ששת ילדי בני הזוג, הן בערעור ביטחונם האישי והן בערעור התא המשפחתי כולו, לנוכח החרדה היומיומית מפני גירושו של אבי המשפחה מביתם, ומכאן – מחייהם.

72. זכותם של ילדים לחיות לצד הוריהם הוכרה כזכות אלמנטרית וחוקתית ע"י בית המשפט העליון. ראו דברי השופט גולדברג בבג"ץ 1689/94 הררי ואח' נ' שר הפנים, פ"ד נא (1) 15, בעמ' 20, מול האות ב.

73. האמנה הבינלאומית בדבר זכויות הילד - אותה אישרה מדינת ישראל, והזוכה להכרה הולכת וגוברת כמקור משלים לזכויות הילד וכמדריך לפרשנות "טובת הילד" כשיקול על במשפטנו - קובעת שורה של הוראות המחייבות הגנה על התא המשפחתי של הילד. כך למשל, קובע סעיף 3(1) לאמנה:

בכל הפעולות הנוגעות לילדים, בין אם ננקטות בידי מוסדות רווחה סוציאלית ציבוריים או פרטיים ובין בידי בתי משפט, רשויות מינהל או גופים תחיקתיים, תהא טובת הילד שיקול ראשון במעלה...

בהתאם לכך, מן הראוי היה שהמשיבים, בבואם לקבל החלטות שמשמעותן באשר לחיי המשפחה הרות גורל, יפעילו את סמכויותיהם בהתאם לטובת הילד כפירושה בהוראות האמנה.

74. בהימנעו מלהכריע בבקשת העותרים להארכת היתר השהייה של העותר במשך תקופה ארוכה כל כך, מפר המשיב את הוראות האמנה לזכויות הילד, ומתעלם מהשיקול של טובת ילדי העותרים, תושבי מדינת ישראל, שצריך להנחותו כשיקול ראשון במעלה.

סיכום

75. העותרים פנו להארכת היתר השהייה של העותר בנובמבר 2005. הם זומנו ללשכת המשיב במרץ 2006. על פי הנוהל, על המשיב היה להאריך את ההיתר שברשות העותר בו במקום. למצער, היה עליו להעניק לו היתר שהייה ארעי של חצי שנה, ובמסגרת פרק זמן זה – להכריע בבקשתו. דבר מהאמור לא קרה. מיום פניית העותרים ללשכת המשיב חלפו אחד עשר חודשים. תוקפו של ההיתר שברשותו של העותר חלף עבר לו לפני שמונה חודשים.

76. התנהלות זו של המשיב איננה עוד חריגה בלתי סבירה מנוהל פנימי שנקבע על ידו. מדובר בהתעלמות מוחלטת מהחלטה שיפוטית, החלטה שלמשיב בעצמו היה חלק בניסוחה.

77. להנחיות ונהלים יתרוונות רבים. הן מבחינת האזרח או התושב הנזקק לשירותי הרשות, שהנהלים מאפשרים לו לכלכל את צעדיו במידה סבירה של ודאות. הן מבחינת המינהל הציבורי והקשר שלו עם הציבור הרחב – הנהלים תורמים לשוויון ומצמצמים את השרירותיות בהחלטות הרשות. והן גם מבחינת הרשות עצמה. הנהלים מאפשרים לה להפעיל את סמכותה בכל מקרה ומקרה בקלות ובמהירות יחסית, תוך שמירה על עקביות והיצמדות למטרת החוק.

78. האפשרות היחידה המתירה למשיב לחרוג מנוהלו זה, היא כאשר ישנה מניעה ביטחונית נגד המבקש. כמפורט בהרחבה לעיל, העותר אינו מהווה סכנה ביטחונית, ונראה כי תשובת השב"כ בעניינו מתעכבת רק בשל סירובו לשתף פעולה. מדובר בשיקול פסול, בלתי חוקי, וזר להליך איחוד המשפחות. אשר על כן, החלטת המשיב, במידה וזו מתבססת על ניסיון נפסד זה של הפעלת לחץ על העותר, דינה בטלות.

79. תוצאות מחדליו של המשיב קשות. העותר חשוף באופן יומי לעיכובים, מעצרים וסכנת גירוש. חירותו וחופש התנועה שלו נפגעים. מקום עבודתו נמצא בסכנה. בני משפחתו, ובמיוחד ילדיו, שרויים בחוסר יציבות כלכלית ונפשית בשל אי הוודאות לגבי מעמדו.

80. מכל הטעמים האלו, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש בראשית העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיבים לצו על תנאי, להפכו למוחלט ולחייב את המשיבים בתשלום שכ"ט עורך-דין והוצאות משפט.

ירושלים, 8 בנובמבר, 2006

יותם בן הלל, עו"ד

ב"כ העותרים

(ת.ש. 5854)